

ხათუნა წიკლაური

მსოფლიო ლიტერატურის ისტორიის შესავალი

სალექციო კურსი

საქართველოს უნივერსიტეტის გამომცემლობა

თბილისი

2019

სარჩევი

ანტიკური ლიტერატურა	5
შუა საუკუნეების ლიტერატურა	8
ფრანგული სარაინდო ეპოსი-სიმღერა როლანდზე	15
რომანი მელიაზე	19
ვარდის რომანი	21
ინგლისური ხალხური ბალადები.....	22
XII-XIII სს-ის ლირიკული პოეზია.....	27
ირლანდიური საგები	28
<i>ბეოვულფი</i> , <i>მოთხრობა დანიელების შესახებ</i>	33
სიმღერა ნიბელუნგებზე	39
აღორძინების (რენესანსი), ჰუმანიზმისა და რეფორმაციის ეპოქის ლიტერატურა	42
დანტე ალიგიერი - ღვთაებრივი კომედია	47
ჯოვანი ბოკაჩო –ცხოვრება და შემოქმედება; „დეკამერონი“	58
თეატრის ოქროს ხანა	63
ინგლისური კომედია	64
ჯეფრი ჩოსერი - კენტერბერიული მოთხრობები	66
უილიამ შექსპირის დრამატურგია	74
მიგელ დე სერვანტეს საავედრა - მახვილგონიერი აზნაური დონ კიხოტ ლამანჩელი	92
რომანტიზმი	113
რომანტიზმის ბრიტანული სკოლა	117
უოლტერ სკოტი – ინგლისური ისტორიული რომანის ფუძემდებელი	119
ჯორჯ ნოელ გორდონ ბაირონი	121
ედგარ ალან პო	131
იოჰან ვოლფგანგ გოეთე	152
რეალიზმი	166
ფრანგული რეალიზმი; გუსავ ფლობერი – მადამ ბოვარი.....	168
ჩარლზ ჯონ ჰუფემ დიკენსი.....	177
უილიამ მეიქვის თეკერი	184
ფრანც კაფკა (Franz Kafka	191
ჰერმან ჰესე (Hermann Hesse)	202
თომას მანი – Thomas Mann	223
ეგზისტენციალიზმის გზა / ფილოსოფიიდან ლიტერატურამდე.....	248
ჟან-პოლ სარტრი	255
ალბერ კამიუ	263
სემუელ ბეკეტი ორმოცდაათიანი წლების ავანგარდიზმის წარმომადგენელი	310
გამოყენებული ლიტერატურა	333

ანტიკური ლიტერატურა

ანტიკურობა ევროპული კულტურის საფუძველია. სიტყვა „ანტიკური“ (ლათ. antiquus) გამოიყენება ძველი ბერძნული და რომაული კულტურის აღსანიშნავად. ანტიკური კულტურის აღმოცენება დაკავშირებულია კუნძულ კრეტაზე ბრინჯაოს ხანის ცივილიზაციასთან, რომელიც ჯერ კიდევ ძვ. წ. II ათასწლეულის პირველ ნახევარში იქცა ეგეოსური სამყაროს პოლიტიკურ და კულტურულ ცენტრად. ამ ცივილიზაციას, კუნძულის მითოსური მეფის მინოსის სახელის მიხედვით, მინოსური უწოდეს. მეცნიერებაში გამოთქმულია აზრი, რომ **მინოსურ ცივილიზაციას** შეიძლება განვითარების უფრო მაღალი დონისთვის მიეღწია, ვიდრე ეს კლასიკური ეპოქის ბერძნულმა და თავად ევროპულმა რენესანსულმა კულტურებმა შესძლეს, რომ არა ძვ. წ. XV საუკუნის გეოლოგიური კატასტროფა (უძლიერესი ვულკანური ამოფრქვევა კ. თერაზე და დამანგრეველი ცუნამი). ძვ. წ. XVII საუკუნიდან კონტინენტურ საბერძნეთში აღმავლობას იწყებს **მიკენური კულტურა**, რომელიც თავდაპირველად მინოსურის აშკარა გავლენით ვითარდებოდა. სწორედ ძვ. წ. XVI საუკუნიდან გამოდიან ბერძნები ისტორიულ ასპარეზზე, ხოლო მინოსური კულტურის დაქვეითების შემდეგ, ძვ. წ. XV საუკუნიდან ისინი ეგეიდაში წამყვან პოლიტიკურ ძალად იქცევიან. ძვ. წ. XII საუკუნიდან აღმოსავლეთ ხმელთაშუაზღვისპირეთს კატასტროფების (ამჟამად ხალხთა მოძრაობის სახით) ახალი ტალღა მოიცავს, რაც მრავალ სხვა კულტურასთან ერთად ბრინჯაოს ხანის მიკენური კულტურის რღვევას იწვევს. თითქმის ორასწლოვანი დაქვეითების შემდეგ ბერძნული ტომებით დასახლებულ მთელ არეალში აღმავლობის ახალი პროცესი იწყება.

ძველი სამყაროს განვითარებაში დადგა ახალი ეპოქა, რომელიც ახ.წ. VI საუკუნემდე გრძელდება და რომელსაც დღეს ვუწოდებთ ანტიკურს, კლასიკურს, ან ბერძნულ-რომაულს. მართალია ძველი ბერძნული და ლათინური ენები უკვე მრავალი საუკუნეა მკვდარ ენებს განეკუთვნება, მაგრამ ცოცხალი ენების ლექსიკაში ისინი საკმაოდ მძლავრად არიან წარმოდგენილნი საერთაშორისო სიტყვებისა და ტერმინების სახით. ქართველურ ტომებს გენეტიკური ურთიერთობები ჰქონდათ წინაბერძნული ცივილიზაციის მატარებელ ხალხებთან (პელასგებთან, ლელეგებთან, მინოსელებთან და ა.შ.), ასევე იტალიის უძველეს მოსახლეობასთან, ეტრუსკებთან. ბერძნულ-ქართული ურთიერთობები აისახა ელინთა (ძველ ბერძენთა) მითებში პრომეთესა და არგონავტების შესახებ.

ჩვენამდე მოაღწია ანტიკური ლიტერატურის¹ მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილმა. მართალია, ანტიკურ ეპოქაში არსებობდა სპეციალური **სკრიპტორიუმები**, სადაც ერთდროულად მრავალი ასეული მწერალი კარნახით იწერდა პაპირუსზე ამა თუ იმ ნაწარმოების ტექსტს, და ბიბლიოთეკები (ცნობილია გრანდიოზული ბიბლიოთეკა ალექსანდრიაში, რომელშიც 700 000-მდე ბერძნულენოვანი პაპირუსის გრაგნილი ინახებოდა), შუა საუკუნეებში შესუსტდა ინტერესი კლასიკური ტექსტების მიმართ: დასავლეთ ევროპის მონასტრებში მოღვაწე ქრისტიანი ბერები მხოლოდ იმისთვის იჩენდნენ ყურადღებას ძველი ტექსტების მიმართ, რათა უკეთ ესწავლათ კლასიკური ლათინური ენა, ხოლო ბიზანტიაში - ბერძნული, ან იმისთვის, რათა პერგამენტზე წაეშალათ უკვე არსებული წარმართული ტექსტები და დაეწერათ ქრისტიანული შინაარსისა. მოგვიანებით სწორედ ანტიკური ტექსტების გაცნობამ უზიძგა რენესანსული კულტურის აღმავლობას. დღეს ანტიკურ ლიტერატურას შეისწავლის **კლასიკური ფილოლოგია**.

ანტიკური ლიტერატურის ისტორიაში გამოიყოფა შემდეგი პერიოდები:

1. **ელისური პერიოდი** (ძვ. წ. VIII-IV ს. 30-იანი წლები). ამ პერიოდში ექცევა მხოლოდ ბერძნული ლიტერატურა, რომელიც მხოლოდ ბერძნებით დასახლებულ ტერიტორიაზე იქმნებოდა.
2. **ელისისტური პერიოდი** (ძვ. წ. IV ს. 30-იანი წლები - I ს.). ამ პერიოდში ექცევა ბერძნულენოვანი ლიტერატურა, რომელიც იქმნება ალექსანდრე მაკედონელის მიერ შექმნილი მსოფლიო სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, და რომაული ლათინურენოვანი ლიტერატურა, რომელიც თავისი შინაარსით საკმაოდ ახლოა ამ ეპოქის ელიზურენოვან ლიტერატურასთან.
3. **რომაული ბატონობის პერიოდი** (ძვ. წ. I - ახ. წ. V ს.). ამ პერიოდში ექცევა ლათინურენოვანი ლიტერატურა, რომელმაც თვითმყოფადობის საკმაოდ მაღალ ხარისხს მიაღწია, და ბერძნულენოვანი ლიტერატურა, რომლისთვისაც საუკეთესო საუკუნეები უკვე წარსულს ჩაბარდა.

ანტიკური ლიტერატურის საყრდენია ბერძნული მითოლოგია. **მითი** განისაზღვრება როგორც განსაკუთრებული მნიშვნელობის მქონე ტრადიციული ამბავი. იგი შემდეგი თავისებურებებით განირჩევა:

- მას არ ჰყავს ავტორი;
- მითი არის არა ნაწარმოები, არამედ ინფორმაციული სქემა (ამბავი) რაღაც მოვლენის ან რომელიმე გმირის შესახებ;
- მითი გადმოსცემს ამბავს, რომელიც თავისი მნიშვნელობის გამო ტრადიციამ ადამიანთა თაობების მახსოვრობაში დაფიქსირების ღირსად მიიჩნია. მითის საფუძველია რელიგიური, საკულტო წარმოდგენები, ისტორიული მოვლენები და ცელკეულ პირთა საქმეები, რომლებიც გარდაიქმნება მითოლოგიური ხედვის შესაბამისად.

აედთა (მგოსანთა) მთელმა თაობებმა იპოვეს ერთგვარი საყრდენები, რომელთა გარშემოც დაიწყეს ცალკეული ამბების დაჯგუფება. ამგვარი საყრდენი იყო ცენტრალური ღმერთი (ზევსი) და მის გარშემო დაჯგუფებული თაობა უკვდავთა. ღმერთების სამყაროს განუყოფელი ნაწილია

¹ ანტიკური ლიტერატურა მოიცავს არა მხოლოდ ფიქციურ ნაწარმოებებს (ეპოსი, დრამა, ლირიკა), არამედ ისტორიოგრაფიას, ფილოსოფიას, მჭევრმეტყველებას, სამეცნიერო ლიტერატურასა და ა.შ.

ციკლოპები, ასხელა ურჩხულები, ტიტანები, ზედისწერის ქალღმერთები და სხვ. აგრეთვე, მოიპოვება თქმულებები მოკვდავთა შესახებ, რომელთა საყრდენიც იყო რომელიმე ცნობილი გმირის სახე, რაღაც მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ქალაქი, რომელთანაც განთქმულ გმირთა მრავალი თაობა იყო დაკავშირებული. გამოიყოფა თქმულებები სამი გმირის - **პერსევსის, ჰერაკლესა და თესევსის** შესახებ და თქმულებების სამი ციკლი გარკვეული მოვლენის გარშემო - **თებეს ციკლი, არგონავტების ციკლი და ტროას ციკლი.**

ანტიკურ სამყაროში შეიქმნა ლიტერატურის ყველა ძირითადი ჟანრი: ეპოსი. ლირიკა, დრამა (ტრაგედია და კომედია), რომანი. ელინისტურ პერიოდამდე ბერძნებს არ ჰქონდათ ერთიანი სალიტერატურო ენა. ამა თუ იმ ჟანრისთვის პრიორიტეტული იყო რომელიმე ერთი ლიტერატურული დიალექტი.

<i>ანტიკური ლიტერატურის შედეგები და მათი ავტორები:</i>		
<i>ეპოსი:</i>	<i>ლირიკა:</i>	<i>დრამა:</i>
<p>ჰომეროსი (ძვ. წ. VIII ს.) - <i>ილიადა, ოდისეა</i></p> <p>ჰესიოდე (ძვ.წ. VIII-VII ს.) - <i>თეოგონია, სამუშაონი და დღენი</i></p> <p>ვერგილიუსი (ძვ. წ. 70-19 წ.) - <i>ენეიდა</i></p> <p>ოვიდიუსი (ძვ. წ. 43 - ახ. წ. 18 წ.) - <i>მეტამორფოზები</i></p>	<p>საპფო (ძვ. წ. VII-VI ს.)</p> <p>ანაკრეონი (ძვ. წ. VI ს.)</p> <p>პინდაროსი (ძვ. წ. 518-438 წ.)</p> <p>ჰორაციუსი (ძვ. წ. 65-8 წ.)</p>	<p>ესქილე (ძვ. წ. 525-456 წ.) - <i>მიჯაჭვული პრომეთე, ორესტეა</i></p> <p>სოფოკლე (ძვ. წ. 497-405 წ.) - <i>ანტიგონე, ელექტრა, ოიდიპოს მეფე</i></p> <p>ევრიპიდე (ძვ. წ. 485-406 წ.) - <i>მედეა, იფიგენია ავლისში, ბაკქი ქალები</i></p> <p>არისტოფანე (ძვ. წ. 448-386 წ.) - <i>ფრინველები, ბაყაყები</i></p>

შუა საუკუნეების ლიტერატურა

შუა საუკუნეებით ტრადიციულად აღნიშნავენ გარდამავალ პერიოდს, რომელიც მიჯნავს ორ ძირითად ეპოქას. „ანტიკური და თანამედროვე“. („Antiquite et Temps modernes“.) შუა საუკუნეები იწყება 476 წ. (რომის იმპერიის უკანასკნელი იმპერატორი დაემხო) და მთავრდება 1453 წელს, (თურქებმა კონსტანტინეპოლი დაიპყრეს).

შუა საუკუნეების ევროპული ლიტერატურა დაკავშირებულია ფეოდალიზმთან, რომელიც ახ. წ. V საუკუნიდან განვითარდა. რომის იმპერიის განადგურებისა და დაშლის შემდეგ ევროპის ტერიტორიაზე წარმოიქმნა ახალი სახელმწიფოები, სადაც გვაროვნული წყობა ჩანაცვლდა ფეოდალურით და გავრცელდა ქრისტიანობა. ქრისტიანული რელიგია იყო იდეოლოგიის გაბატონებული ფორმა, რომელზეც დამოკიდებული იყო ხელოვნება, ფილოსოფია, მორალი, სამართალი და განათლება.

შუა საუკუნეების ევროპაში მოხდა ანტიკურობის, ძველი გერმანული, კელტური და სლავური კულტურებისა და ქრისტიანობის სინთეზი.

შუა საუკუნეები არის პერიოდი მუდმივი არეულობისა, რომელიც V-X საუკუნეებში მიმდინარეობს. გერმანიკული ტომების დაპყრობების შემდეგ (ფრანკები, ვესტგოთები, ვანდალები) კლოვისმა (მეროვინგი ფრანკთა დინასტიიდან) პირველად გააერთიანა გალიის ტერიტორია. 496 წელს კი მოექცა კათოლიციზმზე. მისი სიკვდილის შემდეგ კი მეროვინგ მეფეთა ძლიერება მცირდება. ისინი ნელ-ნელა ადგილს უთმობენ შეძლებულ სინიორებს, სასახლის მერებს. პიპინ მოკლე გვირგვინდასმულია უკვე 754 წ. მისი ვაჟი შარლემანი (742-814) კი იმპერატორი ხდება 800 წელს. იგი თითქოს აღადგენს გარდასულ დიდებას. მიუხედავად არსებული პროგრესისა და ინტელექტუალური რენესანსის დასაწყისისა, მისი ნამოღვაწარი მაინც მყიფე და სუსტია. მისი სიკვდილის შემდეგ იმპერია იყოფა ნაწილებად, სამეფო ძალაუფლება საფრთხეშია, ახალი დამპყრობლების პირისპირ. ამჯერად უნგრელები, სარკინოხეები და ნორმანდიელები არიან ასპარეზზე.

ფეოდალური ეპოქა – საკუთრივ შუასაუკუნეები, რომელიც განისაზღვრება პოლიტიკური სიახლეებით, მორალური და კულტურული იდეალებით, ლიტერატურული ფორმებით, იშლება

X ს-დან XIII ს-მდე. ეს არის ფეოდალური ეპოქა. გამდიდრებული და დახვეწილი ენა ამ პერიოდში საშუალებას იძლევა გამოიხატოს უახლესი ცივილიზაციის მიღწევები, რაც დაფუძვნიებულია ქრისტიანული სარწმუნოების, რაინდული იდეალისა და ფეოდალური სიახლეების ერთიანობაზე. „ჯვაროსნული ომები“ პაპების ხელშეწყობით ეწყობა. ამ ომების მიზანი მხოლოდ წმინდა ადგილების დაპყრობა კი არ იყო, ისინი ხელს უშლიდნენ ფეოდალური ურთიერთობების დაშლას. XIV- XV საუკუნეები ხშირად ცივილიზაციის დაკნინების ეპოქადაა მიჩნეული. უეჭველია, რომ უმაღლესი იდეალები, XIII ს-ის ცოცხალი მითები აღარ შეესაბამება რეალობას. ზოგიერთი მეფის ენერგია და ძალა (მაგ. *Fillipe le Bel (1285-1314)*) აძლიერებს პოლიტიკურ გავლენას ფეოდალებზე, პაპებზეც კი. ასწლიანი ომის შედეგები აუძლურებს სამეფოს, მაგრამ ლიტერატურაში, სადაც უფრო აისახება მიმდინარე მოვლენები, იწყება ეროვნული გრძნობის ნამდვილი გამოღვიძება, რასაც ყველაზე მეტად ამ ეპოქაში ასახიერებს ჟანა დ'არკი. ლუი XI (1423-1485) ამთავრებს ეროვნული ერთიანობის აღდგენას და „საშინელი მეფე“ საბოლოოდ ამარცხებს ფეოდალიზმს.

ადრეული შუა საუკუნეების ლიტერატურაში (VIII-XIII ს.) გამოიყოფა ორი ძირითადი მიმართულება: **სასულიერო და საერო ლიტერატურა.**

სასულიერო ლიტერატურა იქმნებოდა მონასტრებში (ევროპაში - ლათინურ ენაზე) და განკუთვნილი იყო სასულიერო პირებისა და განათლებული დილეტანტების მცირერიცხოვანი წრისთვის. ამ მწერლობის მთავარი მიზანი იყო მკითხველთა რელიგიური განსწავლა და განმტკიცება ქრისტიანული სარწმუნოებაში. სასულიერო მწერლობა ორი ჟანრით არის წარმოდგენილი: 1. ჰიმნოგრაფია (სასულიერო პოეზია); 2. ჰაგიოგრაფია (სასულიერო პროზა). ჰაგიოგრაფია ორ ქვეჟანრად იყოფა: 1. წამებანი, რომლებშიც აღწერილია ქრისტიანობისთვის თავდადებულ ადამიანთა წამება. ისინი იმეორებენ მაცხოვრის გზას და ემოწმებიან (ადასტურებენ) მის მარტვილობას; 2. ცხოვრებანი, რომელშიც აღწერილია ქრისტიანობისთვის თავდადებულ პირთა ცხოვრება-მოღვაწეობა. ჰაგიოგრაფიული თხზულებანი იყოფა მატერიკებად (დედათა ცხოვრება) და პატერიკებად (მამათა ცხოვრება). ჰაგიოგრაფიულ ლიტერატურას მტკიცე შაბლონები და მკაცრი ტრაფარეტები გააჩნდა. მისი გმირები ყოველმხრივ ამაღლებულნი, ადამიანურ სისუსტეებს მოკლებული, იდეალიზებული მოდელები არიან.

XII საუკუნიდან მნიშვნელოვან ადგილს იკავებს საერო ლიტერატურა, რომელიც იწერება არა ლათინურად, არამედ ძველ გერმანულ, ვულგარულ ლათინურ და სხვა ენებზე. იგი ფეოდალური არისტოკრატის სამსახურში დგას, ე.ი. სუზერენის განდიდებას ემსახურებოდა. ამრიგად, საერო ტექსტების ავტორებიც გარკვეულ შაბლონურ ჩარჩოებში იყვნენ მოქცეულნი: მათგან ორიგინალობისა და ინდივიდუალობის ნაცვლად წინასწარ შემუშავებული წესების მიხედვით წერა მოითხოვებოდა.

საგმირო ეპოსი. გვაროვნული წყობილების დაშლის პერიოდში ლიტერატურა მეტწილად ზეპირი შემოქმედების სახით არსებობდა, რომელიც მოგვიანებით საგმირო ეპოსს დაედო საფუძვლად. ჩვენამდე მოღწეული ეპიკური პოეზიის ძეგლები ეხმაურება იმ ეპოქის ისტორიულ მოვლენებს: აღმოსავლეთ გუთების სახელმწიფოს დაარსება აპენინის ნახევარკუნძულზე და მისი დამორჩილება ჰუნების მიერ, ბურგუნდიის სახელმწიფოს წარმოქმნა და მისი განადგურება ჰუნებისა და რომაელების მიერ, ანგლოსაქსების დამკვიდრება ბრიტანეთში, ფრანკთა იმპერიის შექმნა და ა.შ. ამ დროის საგმირო თქმულებებში მოხდა მითოლოგიური და ისტორიული მოტივების შერწყმა, მითოლოგია დაიტვირთა ისტორიული შინაარსით, ზღაპრული გმირები

ისტორიულ ეპოქაში გადმოდიან, ისტორიული გმირები კი ღვთაებრივ ნიშნებს ატარებენ. ქრისტიანული რეალიების მიუხედავად საგმირო ეპოსში იგრძნობა წარმართული მსოფლხედვის გავლენა. თხზულებათა ცენტრში ექცევიან სამხედრო არისტოკრატის წარმომადგენლები, რაზმის მეთაურები. სწორედ მათ საქმიანობასა და გადახდილ ბრძოლებს უმღეროდნენ ლექსის მთხზველები. ლექსი წარმოითქმებოდა რომელიმე საკრავი ინსტრუმენტის თანხლებით. ლექსის მთხზველები არ იყვნენ პროფესიონალი პოეტები, ისინი თავად არიან რაზმელები იმ მეთაურისა, რომელსაც ხოტბას ასხამენ. საგმირო თხზულებებში გმირთა ორი კატეგორია გვხვდება: დადებითი და უარყოფითი გმირები. პირველნი ყოველთვის გაიდებულად არიან წარმოდგენილნი, უკანასკნელნი კი ზედმეტად უარყოფითად არიან დახასიათებულნი. ევროპული საგმირო ეპოსის ცნობილი ნიმუშებია: ულადური ციკლი ქუხულაინის შესახებ (კელტური/ ირლანდიული ეპოსი, I-VI ს.), *ბეოვულფი* (ანგლო-საქსური ეპოსი, VIII-IX ს.), *სიმღერა როლანზე* (ფრანგული ეპოსი, XI-XII ს.), *პოემა ჩემს სიდზე* (ესპანური ეპოსი, XII ს.), *სიმღერა ნიბელუნგებზე* (გერმანული ეპოსი, XII ს.), *უფროსი ედა* (სკანდინავიური ეპოსი, XIII ს.).

სარაინდო ეპოსი. ჯვაროსნული ლაშქრობების შედეგად ჩამოყალიბდა რაინდული თვითშეგნება და ქრისტიანობისთვის აქტიური ბრძოლის იდეალი (*vita activa*), რომელიც დაუპირისპირდა სასულიერო ლიტერატურაში გატარებულ პასიურ, მჭვრეტელობით მსოფლადქმას (*vita contemplativa*). ამასთან, ჯვაროსნული ლაშქრობების შედეგად ევროპა გაეცნო აღმოსავლურ კულტურას, რომლის გავლენითაც რაინდობის სამხედრო იდეალს დაუკავშირდა ესთეტიკური იდეალი, ფეოდალურ იდეოლოგიას (ჰეროიზმი, ორთაბრძოლა, ვასალისადმი გულმოდგინება, სიუხერენისადმი ერთგულება, გაწონასწორებულობა, თავის მოთოკვის უნარი) - გარეგნული სილამაზისა და სიმდიდრის კულტი (რაინდი უნდა ყოფილიყო ნატიფი, დახვეწილი, განათლებული). ახალი იდეალი გადმოიცა სარაინდო ეპოსში (სარაინდო გალექსილ რომანებში), რომელიც ფეოდალთა კარზე მათივე დაკვეთით იქმნებოდა. სარაინდო რომანების ავტორები საშუალო არისტოკრატის წარმომადგენლები ან მოხეტიალე მგოსნები იყვნენ ხოლმე. თავიანთ თხზულებებს ისინი ფეოდალთა კარზე ხმამაღლა კითხულობდნენ, რადგან წერა-კითხვა მაშინდელ დიდგვაროვანთა შორის ცოტამ იცოდა. ამ თხზულებათა დანიშნულება ფეოდალთა გართობა და ესთეტიკური აღზრდა, ფეოდალური იდეოლოგიის, სარაინდო ეთიკისა და ქცევის ნორმების დანერგვა-განმტკიცება იყო. საკარო (კურტუაზიული) მწერლობის მნიშვნელოვანი თემა იყო ქალი, ქალისადმი სიყვარული და სამსახური. ამასთან, სიყვარულის ობიექტი ყოველთვის იყო გათხოვილი ქალი, რომლის სიყვარული მიჯნური რაინდისგან განსაკუთრებული წესების ცოდნას მოითხოვდა. ევროპული სარაინდო ეპოსის შინაარსობრივი საფუძველია თქმულებები მეფე არტურისა და მისი მრგვალი მაგიდის რაინდების შესახებ, რომლებიც წმინდა გრაალს იცავენ. საკარო პოეტი დაუფარავად იყენებდა რაიმე წყაროს, რის გამოც შუა საუკუნეების მწერლობაში მოიპოვება ერთი-და-იმავე სიუჟეტის საფუძველზე სხვადასხვა ავტორის მიერ შექმნილი რამდენიმე ნაწარმოები. ცნობილი სარაინდო რომანებია: საფრანგეთში - კრეტიენ დე ტრუას (XII ს.) *პერსევალი*, *ანუ თქმულება გრაალზე* და *ლანსელოტი*, გერმანიაში - ვოლფრამ ფონ ეშენბახის (1170-1220 წ.) *პარციფალი* და გოტფრიდ ფონ შტრასბურგის *ტრისტანი და იზოლდა* (XII-XIII ს.), საქართველოში - შოთა რუსთაველის (XII ს.) *ვეფხისტყაოსანი*.

საკარო პოეზია. საკარო პოეზიაზე დიდი გავლენა მოახდინა **ვაგანტების** (ლათ. მოხეტიალე) ლათინურენოვანმა პოეზიამ. ვაგანტები იყვნენ მოხეტიალე სტუდენტები, რომლებიც ქალაქიდან ქალაქში და უნივერსიტეტიდან უნივერსიტეტში გადადიოდნენ. ისინი თავიანთ ლექსებს